Een stabiele basis...

voor onze maatschappelijke opgaven, een noodzakelijke vervolgstap

Lijn 1

Basis op orde: Stabiel beleid en meerjarige financiële zekerheid
→

Lijn 2

Basis op orde:
Goed werkgeverschap en aanpak PTSS
→

€200 mln + **€200 mln**

Lijn 3

Noodzakelijke vervolgstap:
Behouden en versterken van verankering in de wijk
→

Lijn 4

Noodzakelijke vervolgstap:
Investeren in een digitaal vaardige politie
→

Lijn 5

Noodzakelijke vervolgstap:
Bestendigen van de aanpak van georganiseerde en ondermijnende criminaliteit
→

Lijn 6

Investeren in zorg en jeugd en versterken van samenwerking met (keten)partners
→

Regioburgemeesters

Bijna dagelijks worden wijken in Nederland opgeschrikt door explosies, schietincidenten en ander drugsgerelateerd geweld. Politici, officieren van justitie, rechters, journalisten en advocaten die ernstig bedreigd worden en onder permanente persoonsbewaking hun werk doen. Jaar na jaar nieuwe records van meldingen over personen met verward gedrag. Toenemende maatschappelijke spanning, polarisatie en onvrede. En de demografie van ons land verandert: het inwoneraantal blijft groeien en de samenleving wordt diverser.

In die complexiteit gaat het politiewerk gewoon door. Van burgers helpen en noodhulp verlenen tot demonstraties begeleiden en ondermijnende (cyber)criminelen opsporen en vervolgen. Werk van onschatbare waarde voor de samenleving. Dichtbij en daadkrachtig. Want ondanks de schaarse capaciteit en de toenemende vraag vanuit de samenleving, is de politie er als het nodig is. Dit mag van ons worden verwacht om de veiligheid van Nederland te garanderen. Daar hoort een inclusieve politie bij die in verbinding, proactief, toegankelijk en laagdrempelig opereert. En dat vraagt hoogwaardige middelen, deskundigheid, de juiste operationele bevoegdheden en een duurzame stabiele financiering.

Flinke stappen gezet, maar nog niet voldoende

In oktober 2020, in aanloop naar de vorige Tweede Kamerverkiezingen, kwamen de politie, het Openbaar Ministerie, regioburgemeesters en het ministerie van Justitie en Veiligheid met een gezamenlijk position paper. Hierin stond wat de politie van morgen en overmorgen nodig heeft om nu en in de toekomst goed te blijven functioneren en Nederland veilig te houden. Dit gezamenlijke paper van de politie en de regioburgemeesters zet die ingezette lijn voort.

De vorige kabinetten hebben op verschillende thema's fors geïnvesteerd in veiligheid. Niet alleen in de politie maar in de gehele keten. Met de middelen voor de politie in het laatste coalitieakkoord is een flinke stap gezet in het versterken van de politie; het op orde brengen van de basis. Hiermee worden knelpunten in de bedrijfsvoering van de politie aangepakt en wordt onder andere geïnvesteerd in de informatievoorziening waaronder cybersecurity en de operationele sterkte bij de meldkamers. Meer geld ging naar de grote urgente thema's zoals de aanpak van georganiseerde criminaliteit en het stelsel bewaken en beveiligen. Langs diverse lijnen wordt de aanpak van ondermijning geïntensiveerd; van versterking van de Landelijke Recherche tot het gezamenlijk versterken van de aanpak van drugscriminaliteit in havens en op vliegvelden en het ontnemen van crimineel vermogen. Binnen het domein van bewaken en beveiligen komt er een nieuw onderdeel specifiek gericht op persoonsbegeleiding. Ook zijn er middelen vrijgemaakt voor 700 extra agenten in de wijken, de aanpak van zedenmisdrijven en het verbeteren van de kwaliteit van de opsporing door bijvoorbeeld de inzet van hulpofficieren. We zijn druk bezig met het aantrekken van deze nieuwe medewerkers zodat we hen snel kunnen inzetten op deze taken. Maar deze investeringen kosten ook tijd en ondertussen staan ontwikkelingen niet stil.

Een solide financiële basis en stabiele financiering zijn essentieel om te kunnen blijven doen wat de maatschappij van ons vraagt. Toenemend en veranderend politiewerk (als gevolg van onder andere migratieproblematiek, grootschalige inzet als gevolg van openbare orde problematiek en de niet aflatende vraag naar bewaken en beveiligen) en noodzakelijke maatregelen rondom personeel, gezondheid en duurzaamheid, zetten de betaalbaarheid van de organisatie onder druk. Op de korte termijn kan dit nog opgevangen worden met incidentele middelen c.q. meevallers, maar zonder structurele additionele middelen (200 miljoen) zal de politie onvermijdelijk genoodzaakt zijn om de personele formatie naar beneden bij te stellen. Daarmee zouden recente investeringen weer deels teniet worden gedaan. Concreet zou dit betekenen dat er minder aspiranten naar de Politieacademie worden gestuurd en er op de taakuitvoering moet worden bezuinigd ten koste van zichtbaarheid, nabijheid en aanspreekbaarheid in de wijk. Een stap terug voor de politie en veiligheid in Nederland. Ook zouden investeringen in het kader van de andere lijnen uit dit position paper daarmee hun betekenis verliezen. De basis op orde is immers een absolute randvoorwaarde voor een verantwoorde bedrijfsvoering.

Zes lijnen

In dit position paper hebben we de vijf lijnen uit het vorig position paper geactualiseerd en een extra lijn ‘goed werkgeverschap’ toegevoegd. De recente uitdagingen rondom het stelsel bewaken en beveiligen voegden we toe aan de vijfde lijn ‘Bestendigen van aanpak van georganiseerde en ondermijnende criminaliteit’.

Om de veiligheid van Nederland te garanderen en de politie toekomstbestendig te maken, is 400 miljoen euro nodig. 200 miljoen voor het oplossen van het structurele tekort dat ons anders de komende tijd gaat raken in aanwezigheid in de wijken en eerder gedane investeringen deels teniet zal doen. En aanvullend 200 miljoen voor onze maatschappelijke opgaven; een noodzakelijke vervolgstap om de politie de komende vier jaren mee te kunnen laten bewegen met wat de samenleving van haar politie mag verwachten, zowel in het fysieke als digitale domein. Een stabiele basis (lijn 1 en 2) is randvoorwaardelijk voor de invulling van de aanvullende maatschappelijke opgaven (lijn 3 t/m 6).

Lijn 1

Stabiel beleid en meerjarige financiële zekerheid

Om Nederland veilig te houden, hebben we nodig:

- 156 miljoen euro om het oplopende structurele tekort van de politie op te vangen. Alleen dan kunnen we doen wat van de politie verwacht wordt; dichtbij en daadkrachtig aanwezig zijn in de haarvaten van de samenleving.
- Een beleidsluwe periode ten aanzien van wet- en regelgeving met impact op de taakuitvoering door politie en OM en een toets op de uitvoerbaarheid van nieuw beleid.

Onveranderd is de noodzaak van stabiel beleid en meerjarige financiële zekerheid voor de politie. De gezagen en de politie geven dit al langer aan. Stabiel beleid en meerjarige financiële zekerheid is belangrijk in tijden van economische voorspoed, maar veel meer nog in tijden van (dreigende) financiële onzekerheid.

De basispolitiezorg moet op orde. Momenteel kampt de politie met een structureel tekort van 156 miljoen euro. Dit tekort is deels ontstaan als gevolg van (nieuwe) regelgeving rondom personeel, gezondheid en duurzaamheid. Het tekort is ook het gevolg van een (jarenlange) structurele onbalans tussen (nieuwe) taken enerzijds en capaciteit en middelen anderzijds. Extra middelen uit het regeerakkoord hebben een substantiële bijdrage geleverd om de basis op orde te brengen. Het structurele tekort is echter nog niet volledig gedekt en brengt vooral vanaf 2025/26 risico's voor het bestrijden van criminaliteit en onze aanwezigheid en zichtbaarheid in de wijk met zich mee.

Het aanpassen van de formatie en het invullen van de (deels nieuwe) functies met bijbehorende opleidingen, kost tijd en heeft langdurige effecten op de organisatie. Dit vraagt ook om een goed toegeruste Politieacademie. Door digitalisering kunnen we arbeidsproductiviteit verhogen. Alsnog is het van belang om niet te bezuinigen op de eerder toegekende capaciteitsuitbreidingen. We pleiten daarnaast voor een beleidsluwe periode en een toets op uitvoerbaarheid van nieuw beleid om te zorgen dat lopende noodzakelijke trajecten goed geïmplementeerd worden zoals het nieuwe Wetboek van Strafvordering.

BASIS OP ORDE

Lijn 2

Goed werkgeverschap en aanpak PTSS

Om een goede werkgever te kunnen blijven, hebben we nodig:

- 43 miljoen euro voor specifieke aandacht en zorg voor collega's die bijvoorbeeld door PTSS zijn uitgevallen.
- 9 miljoen euro voor loopbaanontwikkeling en loopbaanperspectief, in andere woorden: voor een leven lang ontwikkelen.

Ons belangrijkste kapitaal: onze mensen. De politieprofessionals die dagelijks de taken van de politie uitvoeren, daaraan leidinggeven of deze ondersteunen. Deze mensen doen hun werk in een dynamische, onvoorspelbare en vaak risicovolle werkomgeving. Daarom is het essentieel hen goed uit te rusten en te ondersteunen zodat zij gezond, weerbaar en fit hun werk kunnen doen. Politiewerk vraagt veel. Elk jaar raken politiemensen fysiek of psychisch gewond. Er is steeds meer aandacht voor risico's die politiemensen lopen in de uitvoering van hun werk, de weerbaarheid van politiemensen en de tijd die nodig is voor herstel. Er zijn belangrijke stappen gezet in nog betere personeelszorg. Extra politiemensen kunnen op termijn de druk verlichten.

Politiemensen verdienen erkenning, waardering, goede zorg en een goed salaris. Aandacht voor duurzaam personeelsbeleid, diversiteit (Politie voor Iedereen), regulier verzuim, leren en ontwikkelen en loopbaanperspectief zijn daarbij een vereiste. Om te zorgen voor optimaal herstel en re-integratie van politiemedewerkers is er onder andere het stelsel beroepsziekten dat te maken heeft met verzuim bijvoorbeeld door PTSS. De focus ligt op preventie, herstel en zorg op maat waar mogelijk. De uitval van mensen door PTSS moet zoveel mogelijk voorkomen worden. Naast het persoonlijk leed van deze ingrijpende beroepsziekte stijgt - door langdurige uitval - de druk bij directe collega's in de werkomgeving wat vervolgens weer kan leiden tot meer uitval. In totaal is er voor deze lijn een investering van 52 miljoen euro nodig.

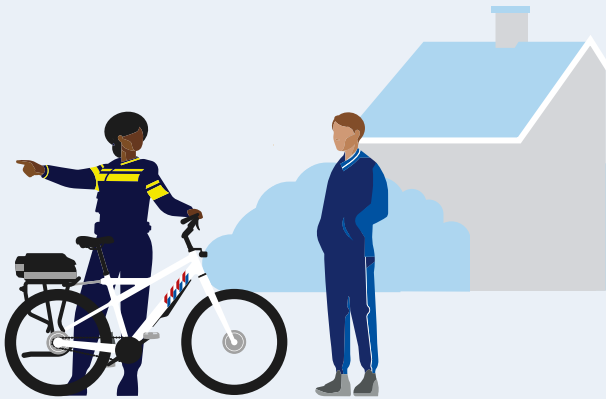
NOODZAKELIJKE VERVOLGSTAP

Lijn 3

Behouden en versterken van verankering in de wijk

Om aanwezig en zichtbaar te blijven in de wijk, hebben we nodig:

- 42 miljoen euro voor 300 fte voor vervanging van aspiranten door volledig opgeleide en inzetbare politiemedewerkers.
- De ruimte om de resterende 2800 fte door te schuiven naar de volgende kabinetsperiode(s).

De politie wil midden in de samenleving en met iedereen in verbinding staan. Dat vraagt om een politie die lokaal verankerd is. Een politie die kent en gekend wordt, die zichtbaar, benaderbaar, aanspreekbaar en herkenbaar is. Samen met burgers en partners. Dat is het fundament van het Nederlandse politiewerk. Dit vraagt voldoende agenten op straat en in het digitale domein.

Maatschappelijke onrust maakte dat de politie steeds vaker tegenover burgers kwam te staan en dat politieke vraagstukken politievraagstukken werden. Dat zet de positie van de politie onder druk. Ook de arbeidsmarktkrapte brengt extra uitdagingen met zich mee, het werven van mensen is moeilijk. Agenten stromen uit terwijl nieuwe agenten nog opgeleid moeten worden. Deze nieuwe politieagenten in opleiding, de aspiranten, zijn tijdens deze periode maar voor een beperkt deel van de tijd en voor een deel van het werk inzetbaar en moeten door ervaren collega's begeleid worden. Momenteel rekenen we deze aspiranten echter volwaardig mee in onze operationele sterkte en dat gaat dus ten koste van onze inzet. In het vorige positon paper is afgesproken om deze aspiranten te vervangen door volwaardig inzetbare agenten. Er is tijd nodig om dit in zijn geheel te realiseren (het gaat uiteindelijk om 3800 fte). Afgelopen kabinetsperiode is het mogelijk gemaakt om 700 fte te vervangen wat direct ten goede gaat komen aan de slagkracht van onze basisteams.

We werken er hard aan om deze plekken in te vullen. De komende kabinetsperiode willen we 300 fte extra vervangen. Daarvoor vragen wij 42 miljoen euro. De Politieacademie is in staat dit te realiseren en de eenheden zijn in staat dit te begeleiden. De resterende uitbreiding van 2800 fte zal in de volgende kabinetsperiode(s) moeten worden gerealiseerd om zo alle aspiranten te hebben omgezet naar volwaardig politiepersoneel in onze basisteams. Verder investeren we in digitalisering ter ondersteuning van onze medewerkers (zie ook lijn 4). Op die manier kunnen we effectief blijven in de tijd die nodig is om de sterkte op orde te brengen.

NOODZAKELIJKE VERVOLGSTAP

Lijn 4

Investeren in een digitaal vaardige politie

Om een digitaal vaardige organisatie te zijn, hebben we nodig:

- Een verhoogde volwassenheid van onze ict-systemen.
- Het versterken van de aanpak van cybercriminaliteit en andere vormen van digitale criminaliteit.
- Het investeren in kennisopbouw en innovatie.
- Het investeren in state-of-the-art technologie en datagedreven werken.
- Passende digitale opsporingsbevoegdheden voor de aanpak van (online) criminaliteit.
- Passende bevoegdheden en waarborgen tot (online) verkrijging van gegevens met het oog op de uitvoering van de politietaak.
- In totaal een investering van 150 miljoen euro.

Onze rechtsstaat moet een vrije, veilige en rechtvaardige samenleving borgen. Niet alleen offline, maar ook online. De samenhang en wisselwerking tussen de virtuele en fysieke wereld wordt steeds groter. De online wereld heeft in toenemende mate impact op de offline (fysieke) wereld. Dat maakt dat de digitale dreiging van criminelen onverminderd groot is en voortdurend verandert, terwijl onze weerbaarheid achterblijft. Voor burgers en organisaties brengt dit risico's met zich mee, van financiële schade tot een minder goed functionerende of minder veilige samenleving. De impact van cybercrime is groot omdat het vaak op anonieme wijze rechtstreeks inbreuk maakt op de eigen leefomgeving. De aanpak van cybercriminaliteit is voor de politie complexer dan traditionele vormen van criminaliteit. Cybercriminaliteit is letterlijk grenzeloos.

De digitale transformerende samenleving stelt nieuwe eisen aan hoe we als politie georganiseerd zijn. We worden in de toekomst vaker geconfronteerd met maatschappelijke effecten van onder andere sociale media en cryptovaluta. En met die van kunstmatige intelligentie, waarvan we nog geen concreet beeld hebben welke impact dit kan gaan hebben op de samenleving en ons werk. Kortom: we moeten in staat zijn te innoveren en onze werkwijze continu aan te passen. Dit kan echter alleen met een goede basis. De volwassenheid en veiligheid (cybersecurity) van onze ICT-systemen moet daarom omhoog. Daarbij is de versterking van de aanpak van cybercriminaliteit met extra specialisten essentieel. Alleen zo kunnen we via state-of-the-art technologie, datagedreven werken en met publiek-private partners optreden. We moeten zelf kennis van data en technologie in huis hebben en met oog voor ethiek en privacy de kansen van technologie benutten om de bedreigingen tegen te gaan. Investeringen in digitale capaciteit, expertise en opsporingsbevoegdheden zijn onmisbaar om cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit op te sporen, aan te pakken en te voorkomen. In totaal is er daarom een investering van 150 miljoen euro nodig.

NOODZAKELIJKE VERVOLGSTAP

Lijn 5

Bestendigen van de aanpak van georganiseerde en ondermijnende criminaliteit

Om effectief te blijven strijden tegen ondermijning en georganiseerde criminaliteit, hebben we nodig:

- Volharden in de ingezette gezamenlijke aanpak van ondermijnende criminaliteit
- Effectuering van de uitbreiding van bewaken en beveiligen en een beroep doen op de eerder gereserveerde middelen bij de NCTV.
- Vasthouden aan de gezamenlijke programmatische aanpak van geprioriteerde vormen van milieucriminaliteit.

In de afgelopen jaren is de ernst, aard en omvang van zware criminaliteit toegenomen. Die dreiging wordt steeds zichtbaarder met explosies, aanslagen en schietpartijen. De strijd tegen ondermijnende en georganiseerde criminaliteit is daarom een topprioriteit in de opsporing. Lokaal werkt de politie met partners aan het voorkomen van nieuwe aanwas van criminelen en het ontstaan van nieuwe slachtoffers. Op zowel nationaal als internationaal niveau strijden we tegen crimineel geld, geweld en drugs. De wereldwijde aanpak van georganiseerde criminaliteit is complex. Er moet rekening gehouden worden met internationale wet- en regelgeving, criminelen die gebruik maken van nieuwe technologieën en met stijgende hoeveelheden data. Wij stellen het maatschappelijk effect centraal en zetten onze bewezen effectieve ondermijningsaanpak met partners binnen en buiten de overheid door. Het belang van specialistische opsporing is daarbij onverminderd groot.

De groei van georganiseerde en ondermijnende criminaliteit maakt ook dat bewaken, beveiligen en beschermen van personen, objecten en diensten belangrijker is geworden. Dit vraagt veel van ons. Daarom is het essentieel om het stelsel bewaken en beveiligen te verstevigen, zodat dit niet ten koste gaat van het politiewerk in de wijk. Dit doen we door capaciteit te vergroten en te centraliseren in een apart organisatieonderdeel. Daarnaast zetten we passende technologie in om ons te ondersteunen in ons werk. Deze versterking geven we vorm samen met de NCTV, de Koninklijke Marechaussee en de andere gezagen. Voor deze versterking doet de politie een beroep op de eerder gereserveerde middelen bij de NCTV. De verdeling hiervan moet nog plaatsvinden.

Verder leiden veranderingen in de wereld tot nieuwe vormen van ondermijnende criminaliteit en veranderende prioriteiten. De aandacht voor de maatschappij ontwrichtende klimaat-, biodiversiteit- en waterkwaliteitscrises groeit bijvoorbeeld sterk. Binnen alle maatregelen die op globaal, nationaal en lokaal niveau worden genomen tegen de ernstige bedreigingen van onze leefomgeving moeten we vasthouden aan de gezamenlijke programmatische aanpak van geprioriteerde vormen van milieucriminaliteit. Daarnaast moeten we uitvoering gaan geven aan een steviger, gerichte aanpak van die bedrijven en hun bestuurders die de kwaliteit van onze leefomgeving het meest ondermijnen.

Lijn 6

Investeren in zorg en jeugd en versterken van samenwerking met (keten)partners

Om goed samen te kunnen blijven werken met sterke (ketenpartners), hebben we nodig:

- Wet- en regelgeving die informatie-uitwisseling belemmert moet aangepast worden, We vragen een hernieuwde weging van de balans tussen informatie-uitwisseling en veiligheid enerzijds en privacy anderzijds.
- Investering in partners in andere domeinen om problemen bij de basis aan te pakken en daarmee de (oneigenlijke) druk op de politie te verlagen.
- In samenwerking met partners slachtoffers centraal stellen en waar nodig strafrecht als laatste redmiddel inzetten.
- Een gelijktijdige investering in onze partners in de strafrechtketen om maatschappelijk rendement mogelijk te maken.

Nederland veilig houden is niet alleen de taak van de politie. Het is een gezamenlijke opdracht waar we dagelijks met vele anderen aan werken, onder wie private partners. Nederland veiliger maken begint bij het voorkomen van criminaliteit. Investeren in een gemeenschappelijke aanpak overstijgt al snel afgebakende beleidsdomeinen en departementale grenzen. Daarom moeten we hier in gezamenlijkheid richting aan geven en verantwoording over afleggen. Bovendien vraagt dit om een integrale afweging, stabiel beleid en meerjarige zekerheid. Het vraagt daarom ook investeringen in andere domeinen zoals de zorg, jeugd en onze ketenpartners. Het is maatschappelijk ongewenst dat problematiek in andere domeinen leidt tot veiligheidsproblemen. De politie kan deze niet oplossen. Investeringen in partners zoals de geestelijke gezondheidszorg, de jeugdzorg, de Dienst Justitiële Inrichtingen, de Centrale Opvang Asielzoekers, de Koninklijke Marechaussee en de Immigratie- en Naturalisatiedienst helpen in het oplossen van problematiek rondom personen met verward gedrag, jeugd en migratie.

Voor een betere samenwerking tussen partners in het veiligheidsdomein is informatie-uitwisseling noodzakelijk. Wet- en regelgeving die deze informatie-uitwisseling belemmert moet aangepast worden, waarbij een nieuwe balans gevonden moet worden met privacy waarborgen. Daarnaast willen slachtoffers primair dat hun problemen worden opgelost. Het maatschappelijk effect staat daarbij centraal, niet of de gemeente, jeugdzorg, de geestelijke gezondheidszorg of de politie de probleemoplosser is. Het strafrecht zou hierbij als laatste redmiddel ingezet moeten worden.

Tegelijk moeten we in de strafrechtketen investeren, en in het bijzonder in het Openbaar Ministerie en de Rechtspraak. Een investering in het strafrechtelijk optreden van de politie zal pas tot veiligheidsresultaten leiden als de strafrechtketen in het geheel daarop toegerust is. Zo krijgen zaken die de politie oppakt ook daadwerkelijk opvolging en kunnen daders vervolgd en berecht worden.

Tot slot

De wereld staat niet stil. Nieuwe prioriteiten als gevolg van maatschappelijke ontwikkelingen kunnen tot aanpassingen leiden. Verder zijn er lopende trajecten die op termijn zouden kunnen leiden tot financiële impact. Denk aan de transitie van de Landelijke Eenheid, aanscherping van (operationeel) leiderschap met een passende span of care (kleinere teams en dus meer leidinggevenden), het nieuwe werken onder dekmantel, verdere intensivering van de internationale samenwerkingen en de voorbereidingen voor een nieuwe cao. De uitdagingen waar de politie ook de komende jaren mee te maken krijgt, kan zij alleen goed tegemoet treden als er een gezonde basis wordt gelegd. Nu niet investeren betekent niet alleen geen versterking van de politie. Het betekent de komende jaren het afbreken van wat met recente investeringen is bereikt en het betekent minder politieaanwezigheid in onze straten en buurten.

Regioburgemeesters

P-23-2374